

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
سال سوم آموزش متوسطه		ساعت شروع: ۸ صبح		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸ / ۰۳ / ۰۵		تعداد صفحه: ۴	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۸				مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir			
ردیف	سؤالات						نمره
۱	در کدام یک از گزینه‌های زیر، هردو واژه با هم هم وزن هستند؟ الف) دل - عشق ب) گلشن - نرگس پ) جاوید - سیرت ت) سخاوت - خصال						۰/۲۵
۲	بیتی که هر دو مصراع آن قافیه داشته باشد ..... نامیده می شود.						۰/۲۵
۳	منوچهری دامغانی بنیان گذار قالب شعری ..... است.						۰/۲۵
۴	کدامیک از مثنوی های زیر درون مایه عاشقانه - بزمی دارد؟ الف) بوستان سعدی ب) شاهنامه فردوسی ج) خسرو و شیرین نظامی د) حدیقه سنایی						۰/۲۵
۵	در بیت « چون آینه، جان نقش تو در دل بگرفته است دل در سر زلف تو فرو رفته، چو شانه است » الف) « مشبه به » در مصراع اول کدام واژه است؟ ب) « وجه شبه » را در مصراع دوم بنویسید.						۰/۵
۶	در بیت زیر «تشبیه بلیغ» را بیابید و نوع آن را مشخص کنید. «هیچ شک نیست که روزی اثری خواهد کرد تیر آهی که به وقت سحر انداخته ایم»						۰/۵
۷	با توجه به بیت « بخت آن نکند با من، کان شاخ صنوبر را بنشینم و بنشانم، گل بر سرش افشانم »: الف) استعاره را بیابید. ب) نوع آن را مشخص کنید. پ) مفهوم آن را بنویسید.						۰/۲۵
۸	کدام یک از استعاره‌های به کار رفته در نمونه‌های زیر «مصرحه» و کدام یک «مکنیه» است؟ الف) ای بخارا شاد باش و دیر زی میر زی تو شادمان آید همی ب) باغ مرا چه حاجت سرو و صنوبر است شمشاد خانه پرور من از که کمتر است						۰/۵
۹	استعاره مکنیه را در بیت زیر مشخص کنید و نوع آن را بنویسید. « کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند »						۰/۵
« ادامه سؤالات در صفحه دوم »							

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی		رشته: ادبیات و علوم انسانی		نام و نام خانوادگی:		مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	
سال سوم آموزش متوسطه		ساعت شروع: ۸ صبح		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸ / ۰۳ / ۰۵		تعداد صفحه: ۴	
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۸				مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir			
ردیف	سؤالات						نمره
۱۰	در بیت زیر، کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟ «محتاج قصه نیست گرت قصد خون ماست چون رخت از آن توست به یغما چه حاجت است؟»						۰/۲۵
۱۱	در بیت «اگر رفت و آثار خیرش نماند نشاید پس مرگش الحمد خواند»: (الف) واژه مشخص شده مجاز از چیست؟ (ب) علاقه آن را بنویسید..						۰/۵
۱۲	مفهوم کنایی قسمت مشخص شده در بیت زیر را بنویسید. «نرفتم به محرومی از هیچ کوی چرا از در حق شوم زرد روی»						۰/۵
۱۳	در بیت «سرشار ز شیرینی شهد خوش خویش است این غنچه که لب را به شکر خند گشودست» (الف) کدام صامت بیش از بقیه تکرار شده است؟ (ب) این تکرار چه آرایه ای را به وجود آورده است؟						۰/۵
۱۴	در هر یک از ابیات زیر کدام واژه آرایه تکرار را ایجاد کرده است؟ (الف) ای جانِ جانِ جانِ جان، ما نامدیم از بهر نان (ب) در پناه لطف حق باید گریخت بَرجه گدارویی مکن در بزم سلطان، ساقیا کاو هزاران لطف بر ارواح ریخت						۰/۵
۱۵	در عبارات زیر «سجع»ها را بیابید و «نوع» هر سجع را بنویسید. (الف) توانگری به هنر است نه به مال و بزرگی به عقل است نه به سال. (ب) محبت را غایت نیست؛ از بهر آن که محبوب را نهایت نیست.						۱/۵
۱۶	با ذکر دلیل نشان دهید در کدام یک از نمونه های زیر آرایه موازنه و در کدام آرایه ترصیع به کار رفته است؟ (الف) برگ بی برگی بود ما را نوال مرگ بی مرگی بود ما را حلال (ب) شاکر نعمت به هر مقام که بودیم داعی دولت به هر طریق که هستیم						۱/۵
۱۷	در هر یک از ابیات زیر جناس ها را بیابید و نوع هریک را مشخص کنید. (الف) گوهر مخزن اسرار همان است که بود حقه‌ی مهر بدان مهر و نشان است که بود (ب) چو دید آن درفشان درخش مرا به گوش آمدش بانگ رخس مرا (پ) این بوی روح پرور از آن خوی دلبر است وین آب زندگانی از آن جوی کوثر است (ت) نالم زدل چو نای من اندر حصار نای پستی گرفت همت من زین بلند جای						۲
«ادامه سؤالات در صفحه سوم»							

مدت امتحان : ۹۰ دقیقه		نام و نام خانوادگی:		رشته : ادبیات و علوم انسانی		سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	
تعداد صفحه : ۴		تاریخ امتحان : ۱۳۹۸ / ۰۳ / ۰۵		ساعت شروع : ۸ صبح		سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۸					
نمره	سؤالات						ردیف
۱	با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید. «ز مشرق سر کوی، آفتاب طلعت تو اگر طلوع کند طالعم همایون است» الف) کلمات هم ریشه در بیت بالا کدامند؟ (دو مورد) ب) درعلم بدیع ، استفاده از واژگان هم ریشه را چه می نامند؟ پ) صامت های مشترک آن را بنویسید.						۱۸
۰/۵	در بیت زیر، آرایه مراعات نظیر را مشخص کنید. (ذکر دو مورد کافی است) « مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو یادم از کشته خویش آمد و هنگام درو »						۱۹
۰/۷۵	دانسته تاریخی خود را درباره بیت زیر بنویسید. این کاربرد چه آرایه ای را پدید می آورد؟ « شاه ترکان سخن مدعیان می شنود شرمی از مظلمه خون سیاوشش باد»						۲۰
۱	در نمونه های زیر، آرایه تضمین را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید. الف) چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت شیوه جنات تجری تحتها النهار داشت ب) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش « بوی جوی مولیان آید همی						۲۱
۰/۵	در عبارت زیر آرایه تضاد را بیابید. «سعدی از اخلاق دوست هر چه بر آید نکوست گو همه دشنام گو ، کز لب شیرین دعاست»						۲۲
۰/۷۵	در بیت زیر، آرایه تناقض را بیابید و دلیل خود را توضیح دهید. «ز کوی یار می آید نسیم باد نروزی از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی»						۲۳
۰/۷۵	در بیت: « بوی بهبود ز اوضاع جهان می شنوم شادی آورد گل و باد صبا شاد آمد» الف) آرایه حس آمیزی را بیابید . ب) آمیختن کدام حس ها، سبب ایجاد این آرایه ای ادبی شده است؟						۲۴
۰/۷۵	در بیت « صائب، مدد خلق نمودیم به همت در ظاهر اگر مالک دینار نگشتیم » الف) در کدام واژه آرایه ایهام به کار رفته است؟ ب) معانی مختلف آن را بنویسید.						۲۵
« ادامه سؤالات در صفحه چهارم »							

سؤالات امتحان نهایی درس: آرایه‌های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	نام و نام خانوادگی:	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه	ساعت شروع: ۸ صبح	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸ / ۰۳ / ۰۵	تعداد صفحه: ۴
دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	
ردیف	سؤالات		نمره
۲۶	با توجه به بیت « چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب مهرم به جان رسید و به عیوق بر شدم » الف) در کدام واژه ایهام تناسب به کار رفته است؟ ب) واژه مورد نظر با کدام کلمات تناسب برقرار کرده است؟		۰/۷۵
۲۷	در هر یک از ابیات گروه « الف » کدام آرایه ادبی گروه « ب » به کار رفته است؟ (توجه: در گروه « ب » یک مورد اضافی است.)		۰/۷۵
	گروه « الف »	گروه « ب »	
	۱) این مه که چون منیژه لب چاه می‌نشست	گریان به تازیانه افراسیاب رفت	تضمین
	۲) گر برگ گل سرخ کنی پیره‌نش را	از نازکی آزار رساند بدنش را	اغراق
	۳) یار من باش که زیب فلک و زینت دهر	از مه روی تو و اشک چو پروین من است	لفّ و نشر تلمیح
۲۸	در بیت « آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است » الف) نوع لَفّ و نشر به کار رفته را بنویسید. ب) لَفّ دوم را بیابید.		۰/۵
۲۹	با توجه به بیت « بنالد جامه چون از هم بَدَرِی بگرید رز چو شاخ او بَبَرِی » الف) با توجه به بیت، شاعر چه دلیلی را برای «گریستن رز» بیان می‌کند؟ ب) این هنر شاعرانه، سبب پیدایش کدام آرایه ادبی شده است؟		۰/۷۵
۳۰	در بیت زیر، شاعر «بالا رفتن ذره» را در چه می‌داند؟ « ذره را تا نبود همت عالی حافظ طالب چشمه ی خورشید درخشان نبود »		۰/۲۵
	« موفق باشید »		۲۰

ساعت شروع : ۸ صبح		رشته : ادبیات و علوم انسانی		راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی	
تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۳/۵		تعداد صفحه: ۲		سال سوم آموزش متوسطه	
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۸			
نمره	راهنمای تصحیح				ردیف
۰/۲۵	گزینه «ب» (۰/۲۵) صفحه ۱۰				۱
۰/۲۵	مصرع (۰/۲۵) صفحه ۶				۲
۰/۲۵	مسمط (۰/۲۵) صفحه ۳۱				۳
۰/۲۵	گزینه (ج) خسرو و شیرین نظامی (۰/۲۵) صفحه ۳۵				۴
۰/۵	مشبه به : « آینه » (۰/۲۵) وجه شبه : « در زلف فرو رفتن » (۰/۲۵) صفحه ۵۰				۵
۰/۵	تشبیه بلیغ : « تیر آه » (۰/۲۵) بلیغ از نوع اضافه تشبیهی (۰/۲۵) صفحه ۶۰				۶
۰/۲۵	الف) شاخ صنوبر (۰/۲۵) ب) مصرحه (۰/۲۵) ج) یار (۰/۲۵) صفحه ۶۶				۷
۰/۵	الف) مکنیه (۰/۲۵) صفحه ۷۳ ب) مصرحه (۰/۲۵) صفحه ۶۶				۸
۰/۵	رخ اندیشه یا زلف سخن (۰/۲۵) تشخیص یا اضافه استعاری (۰/۲۵) صفحه ۷۱				۹
۰/۲۵	خون (۰/۲۵) صفحه ۷۹				۱۰
۰/۵	الف) سوره حمد یا تلاوت قرآن (۰/۲۵) ب) علاقه جزئیته (۰/۲۵) صفحه ۸۲				۱۱
۰/۵	شرمندگی (۰/۵) صفحه ۸۴				۱۲
۰/۵	الف) صامت «ش» یا «خ» (۰/۲۵) ب) واج آرایبی (۰/۲۵) صفحه ۹۳				۱۳
۰/۵	الف) جان (۰/۲۵) ب) لطف (۰/۲۵) صفحه ۹۸				۱۴
۱/۵	الف) مال (۰/۲۵) سال (۰/۲۵) سجع متوازی (۰/۲۵) صفحه ۹۹		ب) غایت (۰/۲۵) نهایت (۰/۲۵) سجع مطرف (۰/۲۵) صفحه ۱۰۱		۱۵
۱/۵	الف) ترصیع (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازی (۰/۵) صفحه ۱۰۵		ب) موازنه (۰/۲۵) به دلیل تقابل سجع های متوازن و متوازی (۰/۵) صفحه ۱۰۷		۱۶
۲	الف) مهر / مَهر (۰/۲۵) جناس ناقص حرکتی (۰/۲۵) صفحه ۱۱۴ ب) درخش / رخس (۰/۲۵) جناس ناقص افزایشی در حرف اول (۰/۲۵) صفحه ۱۲۰ پ) بوی / جوی / خوی (۰/۲۵) (ذکر دو جناس کافیست) جناس ناقص اختلافی در حرف آخر (۰/۲۵) صفحه ۱۱۷ ت) نای / نای (۰/۲۵) جناس تام (۰/۲۵) صفحه ۱۱۲				۱۷
«ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم»					

ساعت شروع : ۸ صبح		رشته : ادبیات و علوم انسانی		راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس : آرایه‌های ادبی	
تاریخ امتحان: ۱۳۹۸ / ۳ / ۵			تعداد صفحه: ۲		سال سوم آموزش متوسطه
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		دانش آموزان بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در خرداد ماه سال ۱۳۹۸			
ردیف	راهنمای تصحیح				
نمره					
۱۸	الف) « طلعت / طلوع / طالع » (۰/۵) ب) اشتقاق (۰/۲۵) پ) « ط ، ل ، ع » (۰/۲۵) صفحه ۱۲۱				
۱۹	« مزرع، سبز، داس، کشته و درو » (۰/۵) « ذکر دو مورد کافی است.» صفحه ۱۲۴				
۲۰	« اشاره دارد به داستان کشته شدن سیاوش به دست شاه ترکان » (۰/۵) (یاهر توضیح مشابه دیگر) تلمیح (۰/۲۵) صفحه ۱۳۰				
۲۱	الف) حافظ آیه «جَنَاتٌ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ» را تضمین کرده است (۰/۵) صفحه ۱۳۲ ب) حافظ مصرع « بوی جوی مولیان آید همی» را از رودکی تضمین کرده است (۰/۵) صفحه ۱۳۴				
۲۲	بین واژه های « دشنام / دعا» تضاد وجود دارد (۰/۵) صفحه ۱۳۸				
۲۳	« با باد چراغ افروختن » (۰/۲۵) باد موجب خاموش شدن چراغ می شود . (یا هر توضیح مشابه دیگر) (۰/۵) صفحه ۱۴۲				
۲۴	الف) شنیدن بو در مصراع اول (۰/۲۵) ب) بویایی و شنوایی (۰/۵) صفحه ۱۴۳				
۲۵	الف) «مالک دینار» (۰/۲۵) ب) ۱- صاحب ثروت ۲- نام خاص (۰/۵) صفحه ۱۴۹				
۲۶	الف) مهر (۰/۲۵) ب) عیوق و آفتاب (۰/۵) صفحه ۱۵۰				
۲۷	۱) تلمیح (۰/۲۵) ۲) اغراق (۰/۲۵) ۳) لفّ و نشر (۰/۲۵)				
۲۸	الف) لفّ و نشر مشوّش (۰/۲۵) ب) بناگوش (۰/۲۵) صفحه ۱۵۳				
۲۹	الف) شاعر بریده شدن شاخه را دلیل گریستن رز می داند. (۰/۵) ب) حسن تعلیل (۰/۲۵) صفحه ۱۶۱				
۳۰	چون ذره دارای همّت عالی است. (۰/۲۵) صفحه ۱۶۴				
۲۰	«همکار گرامی خدا قوت»				